

VERBA VOLANT, SCRIPTA MANENT...

Praėjo pusmetis, ir štai aš vėl Jūsų rankose – jubiliejinis, kvėpiantis dažais, ryškus, per karantiną iki 96 p. pasitaisęs žurnalas. Jau metus gyvename iššūkių ir sumaišties kupiną laiką, pandemija sutrikdė įprastą gyvenimo ritmą – nukeltos konferencijos, dalykinės kelionės, nutrūko susitikimai, pasitarimai, suplanuoti renginiai, tinkamai nepaminėtos svarbios jubiliejinės datos. Džiaugiuosi, kad mano akiratis ne susiaurėjo, o netgi atvirkesčiai – išsiplėtė. Atnešu Jums daug įdomių ir aktualių straipsnių, kurie, tikiuosi, atitrauks Jūsų mintis nuo karantinių skaitinių, pakels nuotaiką, suteiks naujų žinių, primins ypatingas sukaktis. O jų tiek daug – ir institucinių, ir asmeninių.

*Kiekviena veikla turi savo istoriją – nuo idėjos iki jos įgyvendinimo praeina trumpesnis ar ilgesnis laiko tarpas. Tai lemia aplinkybės, kurios būna palankios arba nepalankios idėjai realizuoti, – 2010-aisiais rašė prof. Vytautas Juodkasis. Idėja valstybiniu mastu kryptingai organizuoti geologinius tyrimus Lietuvoje brendo jau XX a. pradžioje, bet realizuota ji tik 1940-aisiais, kai spalio 16 d. Lietuvos TSR liaudies komisarų tarybos nutarimu Nr. 238 buvo įkurta *Geologinių tyrinėjimų tarnyba*. Ne kartą ji keitė pavadinimą, bet visada vykdė tas pačias pagrindines funkcijas – šalies gamtinių išteklių paieškos ir gavybos, geologinių duomenų kaupimo ir saugojimo. 1991 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 89 įsteigta Valstybinė geologijos tarnyba, vėliau tapusi Lietuvos geologijos tarnyba (LGT). Taigi 2020 m. rudenį liko tinkamai taip ir nepaminėta solidi valstybinių geologinių tyrimų Lietuvoje 80-ies metų sukaktis, o šio pavasario kovo 11-ąją – LGT įsteigimo trisdešimtmetis. Lietu-*

vos geologų bendruomenės vardu sveikiname LGT kolektyvą gražių sukakčių proga, linkėdami įkvėpiančių idėjų ir reikšmingų darbų, o šį žurnalo numerį didele dalimi skiriamame jo darbus atspindintiems straipsniams.

Grįžkime prie idėjų... Dar viena jų geologams kilo praėjusio amžiaus šeštajame-septintajame dešimtmeciais – turėti savo bendruomenės žurnalą. Ji realizuota 1991-aisiais neseniai įsteigusios Lietuvos geologų sąjungos. Taigi šiandien jau švenčiu savo trisdešimtmetį ir vis dar jaučiuosi esąs mylimas ir laukiamas. Jūsų – puikūs redaktoriai, išradingi autoriai, dosnūs rėmėjai,

Lietuvos geologinių tyrinėjimų tarnybos steigimo dokumentas. Sud. V. Pukelytė pagal LGT archyvų dokumentus

LIETUVOS GEOLOGIJOS TARNYBOS ĮKŪRIMO DOKUMENTAS

Lietuvos TSR liaudies komisarų tarybos 1940 m. spalio 16 d. nutarimas Nr. 238 patvirtino Vietinės pramonės liaudies komisariato nuostatus.

Jų III dalyje nurodyta, kad greta įvairių trestų įkuriami ir „GEOLOGINIŲ TYRINĖJIMŲ TARNYBA“, veikianti atskiros sąmatos pagrindais. Pirmuoju tarnybos viršininku paskirtas Česlovas Pakuckas.

III

9. LTSR Vietinės Pramonės Liaudies Komisariate steigiamos ir veikia šios, esamos betarpiškoje Liaudies Komisaro žinioje organizacijos, kurios yra savarankiai ūkiniai vienetai ir veikia ūkinio apskaičiavimo pagrindais, pagal Liaudies Komisaro tvirtinamus įstatus ar nuostatus:

- 1) Tiektybos ir Gaminiam realizuoti Valdyba
- 2) Pramonės Projektavimo Kontora
- 3) Valstybinis Pramonės-Statybos Trestas
- 4) Valstybinis Statybinių Medžiagų Pramonės Trestas
- 5) Valstybinis Durpių Trestas
- 6) Valstybinis Medžiui apdirbti ir Popieriui gaminti Pramonės Trestas
- 7) Valstybinis Poligrafijos Trestas
- 8) Valstybinis Metalams apdirbti Trestas
- 9) Valstybinis Tekstilės Trestas
- 10) Valstybinis Chemijos Pramonės Trestas
- 11) Valstybinis Odų Trestas
- ir, be to,
- 12) Geologinių tyrinėjimų Tarnyba, veikianti atskiros sąmatos pagrindais.

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S

1991 m. kovo 11 d. Nr. 89

Vilnius

Dėl Valstybinės geologijos tarnybos ir Valstybinės geodezijos tarnybos įsteigimo

Atsižvelgdama į tai, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. vasario 16 d. nutarimu Nr. 56 nutraukta Gamtos išteklių departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės veikla, taip pat į tai, kad nustojo veikti Lietuvos geologijos darbų gamybinis susivienijimas, ir siekdama sutvarkyti geologijos, geodezijos, krašto kartografavimo, žemėtvarkos bei miškotvarkos valstybinį valdymą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a:**

1. Įsteigti Valstybinę geologijos tarnybą.
2. Pavesti Valstybinei geologijos tarnybai:
 - 2.1. perimti Lietuvos geologijos darbų gamybinio susivienijimo vykdytas geologijos valstybinio valdymo funkcijas;
 - 2.2. kartu su Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos departamentu per dvi savaites parengti Valstybinės geologijos tarnybos nuostatų projektą ir pateikti jį Lietuvos Respublikos Vyriausybei.
3. Įsteigti Valstybinę geodezijos tarnybą.
4. Pavesti Valstybinei geodezijos tarnybai, Žemės ūkio ministerijai, Miškų ūkio ministerijai, Statyboms ir urbanistikos ministerijai kartu su Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos departamentu per dvi savaites parengti Valstybinės geodezijos tarnybos nuostatų projektą ir pateikti jį Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

Lietuvos Respublikos
Ministras Pirmininkas

G.Vagnorius

Vytautas Juodkazius. M. Kaminsko nuotr.

stengėsi išsaugoti temų įvairovę, periodiškumą, dizainą, populiarumą. Kaip visada, iššūkių kilo dėl leidybai reikalingų lėšų stokos. Šalia pagrindinių rėmėjų – geologinių įmonių, V. Baltrūnas pradėjo teikti paraiškas Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondui ir nuo 2012-ųjų kasmet konkurso būdu gaunama finansinė parama. Tai rodo tam tikrą žurnalo pripažinimą ir geologinės tematikos aktualumą visuomenėje. Įvairiomis pastangomis ilgą laiką pavyko išlaikyti keturių metinių numerių periodiškumą.

Ingrida Bagdanavičiūtė. R. Katulienės nuotr.

taip pat už parašytus straipsnius, pristatytus renginius, paminėtas sukaktis.

Pagrindinis žurnalo tikslas – skleisti Žemės mokslų žinias ir skatinti visuomenės susidomėjimą jomis, ugdyti sąmoningą ir savo aplinką tausojančią visuomenę – išliko nepakitęs. Tikiuosi, kad taip bus ir ateityje. Būkime kartu!

malonūs skaitytojai – dėka tapau kruopščiu geologų bendruomenės metraštininku.

Į platų informacijos vandenyną išplaukiau ant kapitono tiltelio stovint prof. habil. dr. V. Juodkaziui. Jis ieškojo idėjų ir straipsnių autorių, tobulino dizainą ir rinko lėšas leidybai, taip pat sumanė pagrindines žurnalo rubrikas: „Geologijos pažanga“, „Laukuose, laboratorijose, darbo kabinetuose“, „Geologijos mokslo istorija ir geologijos paveldas“, „Geologinis švietimas“ ir kt. Taip jau nutiko, kad būtent šiomet pirmasis ir ilgametis (1991–2010 m.) atsakingasis redaktorius iškeliavo amžinybėn...

2011 m. V. Juodkazį prie žurnalo šturvalo pakeitė habil. dr. Valentinas Baltrūnas. Jis išleido dvidešimt septynis „Geologijos akiračių“ numerius,

Valentinas Baltrūnas. B. Karmazos nuotr.

2018–2020 m. „Geologijos akiračiams“ vadovavo dr. Ingrida Bagdanavičiūtė. Tuo metu pereita prie dviejų metinių numerių, kuriuose išlaikytos pagrindinės žurnalo rubrikos, buvo plėtojamose visuomenei aktualios temos apie Lietuvoje ir pasaulyje vykstančius gamtinius procesus, geologinį paveldą, dalijamasi naujausiais tyrimais, siekiama populiarinti geologiją.

Taigi per trisdešimt metų išmaišiau visą pasaulį, pa buvojau visose geologinėse epochose, susidūriau su įvairiausiais iššūkiais ir pavojais, susipažinau su daugybe neeilinių asmenybių. Suprantu, kad visų šių įkvepiančių kelionių nebūtų buvę be susitelkusios geologų bendruomenės – studijose, moksle, versle. Visus tuos metus su manimi buvo geologijos įmonės, mokslo ir studijų institucijos, atskiri geologai, kuriems nuoširdžiai dėkoju už ilgametį bendradarbiavimą, paramą lėšomis ir idėjomis,